

การวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดพฤติกรรมการข่มเหงรังแก ในสถานศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น The Factors Analysis of Bullying Scale for Students in Secondary School

รุ่งนภา สูดินันท์โอภาส พย.ม* Rungnapa Sootinan-ophat M.N.S.*
ศรีประไพ อินทร์ชัยเทพ ศษ.ด* Sriprapai Inchai thep Ph.D*
วาสนา มั่งคั่ง พย.ม* Wasana Mangkhang M.N.S.*

Corresponding Authors: Email: rungsooti@gmail.com

Received: 1 Nov 2019, Revised: 12 Mar 2020, Accepted: 18 Apr 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและวิเคราะห์องค์ประกอบแบบวัดพฤติกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 370 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็นพฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา และ พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางร่างกาย เครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้ค่า CVI เท่ากับ 0.92 ผ่านการตรวจสอบความเที่ยง โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค ได้ เท่ากับ 0.91 นำข้อมูลมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยวิธีการสกัดปัจจัยเพื่อหาองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบโอโทไกนอล ด้วยวิธีแวนแม็กซ์

ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดพฤติกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษาประกอบด้วยพฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา มีจำนวน 18 ข้อ มีค่าน้ำหนักปัจจัยระหว่าง 0.38-0.72 และสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 57.47 แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการพูดข่มขู่ มี 4 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการพูดเยาะเย้ย มี 6 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการพูดหยาบคาย มี 4 ตัวบ่งชี้ และ 4) ด้านการพูดเหยียดหยาม มี 4 ตัวบ่งชี้ โดยมีค่าความแปรปรวน ร้อยละ 35.23, 9.34, 7.28 และ 5.60 ตามลำดับ และพฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางร่างกาย มีจำนวน 21 ข้อ มีค่าน้ำหนักปัจจัยระหว่าง 0.46-0.69 และสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ ร้อยละ 53.84 แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการละเมิดความเป็นส่วนตัว มี 7 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการก่อความรำคาญ มี 5 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านทำให้สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง มี 5 ตัวบ่งชี้

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ด้านการสอน) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
E-mail: besriprapai@hotmail.com, wasmangkhang@gmail.com

* Nursing instructor, Boromarajonani College of Nursing NakhonLampang

และ 4) ด้านการทำให้เกิดความหวาดกลัว อับอาย มี 4 ตัวบ่งชี้ โดยมีค่าความแปรปรวนร้อยละ 37.04, 6.81, 5.10 และ 4.89 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาดังกล่าว บุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาหรือหน่วยงานบริการสุขภาพสามารถนำแบบวัดพฤติกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ไปศึกษาระดับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่อาจเกิดขึ้น เพื่อช่วยเหลือและป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงในสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: แบบวัดพฤติกรรมการข่มเหงรังแก นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

This descriptive research aimed to develop and examine the construct validity of the Bullying Scale for Students in Secondary school. A sample of 370 secondary school students were recruited using multistage random sampling. The Bullying Scale for Students in Secondary school was divided into verbal and physical bullying. The content validity index was .92 and the Cronbach's alpha coefficient was .91. The construct validity was analyzed using exploratory factor analysis, Orthogonal rotation. The results revealed that there were eighteen items for a verbal form of bullying with factor loading between 0.38-0.72, and was explained 57.47 percent of variance. There were four subscales; 1) four items of threaten speech with 35.23 percent of variance; 2) six items of sarcastic speech with 9.34% of the variance; 3) four items of profanity speech with 7.28% of the variance, and 4) four items of contemptuous speech with 5.60 percent of the variance. There were twenty-one items of the physical form of bullying with factor loading between 0.46-0.69 with 53.84 percent of the variance. There were four subscales including ; 1) seven items of invasion of privacy with 37.04 percent of the variance; 2) five items of annoyance with 6.81 percent of the variance; 3) five items of loss of self-identity with 5.10 percent of the variance, and 4) four items of terror with 4.89 percent of variance.

These results can be used by educational personnel or health department to determine the bullying issue among secondary school students in order to help and prevent violence in secondary school.

Keywords: Bullying scale, Secondary school

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาความรุนแรงในวัยรุ่นนับว่าเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในทุกประเทศทั่วโลก การข่มเหงรังแก (Bullying) ในสถานศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้ความรุนแรงโดยเฉพาะในวัยรุ่นที่มีแนวโน้มเพิ่มและทวีความรุนแรงมาก ข้อมูลในประเทศไทยพบว่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2549-2557 พบว่า นักเรียนระดับชั้น ป.4-ม.2 เกือบร้อยละ 40 เคยถูกรังแกเดือนละ 2-3 คน เด็กนักเรียน อายุระหว่าง 11-15 ปี มีการข่มเหงรังแกกันมากที่สุด โดยร้อยละ 8.6-45.2 พบในเด็กผู้ชาย และร้อยละ 4.8-35.8 ในเด็กผู้หญิง สถานภาพการรังแกมี 4 รูปแบบ ได้แก่ กลุ่มที่เป็นทั้งผู้รังแกและถูกรังแกร้อยละ 58.3 กลุ่มผู้ถูกรังแกร้อยละ 23.4 กลุ่มผู้รังแกผู้อื่นร้อยละ 6.1 และมีเพียงร้อยละ 12.2 ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการข่มเหงรังแก พฤติกรรมการข่มเหงรังแกกันของนักเรียนพบในทุกภูมิภาคของประเทศไทย สถานที่เสี่ยงที่พบบ่อย คือ ห้องเรียน เวลาครูไม่อยู่ สนามโรงเรียน และ หนัห้องเรียน^{1,2,4,6,8,13} นอกจากนี้ในปี พ.ศ.2560¹¹ ยังพบอีกว่านักเรียนชาย มีประสบการณ์การรังแกมากที่สุด ร้อยละ 55.1 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีพฤติกรรมการรังแกมากที่สุดร้อยละ 54 และนักเรียนที่เป็นเหยื่อหรือผู้ถูกรังแกมากที่สุดร้อยละ 11.3

ผลกระทบของผู้ถูกข่มเหงรังแก (Victim) ทำให้เสี่ยงต่อโรคซึมเศร้า ความทุกข์ใจ กังวลใจ หวาดระแวง ไม่อยากมาโรงเรียน รู้สึกว่าโรงเรียนไม่ปลอดภัย บางคนไม่สามารถปรับตัวได้ เกิดความทุกข์ทางจิตใจ การรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลง และมีพฤติกรรมการฆ่าตัวตายในที่สุด เนื่องจากทนความกดดันจากการถูกรังแกไม่ไหว ในขณะที่กลุ่มคนหรือบุคคลที่เป็นผู้ข่มเหงรังแก (Bully) จะเคยชินกับการกระทำที่ละเมิดกฎ มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม เป็นอันธพาล นำเอาความรุนแรงไปใช้ในครอบครัว ส่งผลถึงบุตรหลานที่จะต้องพบเห็นความรุนแรง จนเกิดเป็นความเคยชิน และในที่สุดอาจกลายเป็นอาชญากรในอนาคตได้^{1,2,4}

พฤติกรรมการข่มเหงรังแก แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่^{2,3,4} ได้แก่ 1) พฤติกรรมการข่มเหง

ทางร่างกาย และ 2) พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา โดยรูปแบบการข่มเหงรังแกมากที่สุด คือ ล้อเลียน ทำร้ายร่างกาย พุดในทางไม่ดี ใช้วาจาด่า แกล้งเมิน/ไม่สนใจ ข่มขู่หรือใช้กำลังบังคับ และ ขโมยเงิน/สิ่งของ 3) การรังแกทางสังคม (Social bullying) แต่ในปัจจุบันได้มีการแบ่งประเภทของการข่มเหงรังแกออกเป็น 4 ประเภท^{9,12} โดยเพิ่มประเภทที่ 4) การข่มเหง/รังแกทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) ได้แก่ การส่งข้อความรูปภาพเผยแพร่ในสังคมออนไลน์ เป็นต้น รูปแบบการตกเป็นเหยื่อการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ ได้แก่ ถูกละเมิดความเป็นส่วนตัว ถูกทำให้อับอาย หวาดกลัว สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง ถูกก่อกวนให้รำคาญ ขุ่นเคือง หรือ โกรธ ถูกคุกคามด้วยลักษณะลามก หยาดคาย และส่อไปในทางเพศ โดยเพศชายจะตกเป็นเหยื่อในลักษณะถูกคุกคามด้วยลักษณะลามก หยาดคาย ส่อไปในทางเพศ ในขณะที่เพศหญิงตกเป็นเหยื่อในลักษณะทำให้อับอาย หวาดกลัว สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง¹

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมการข่มเหงรังแกทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ The Revised Olweus Bullying Victim Questionnaire^{3,15} ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ส่วน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 ประกอบด้วย 20 พฤติกรรม มาใช้ในการสำรวจพฤติกรรม นอกจากนี้พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และคณะ⁹ ได้พัฒนาแบบคัดกรองผู้ถูกข่มเหงรังแก จำนวน 90 ข้อ ประกอบด้วย แบบคัดกรองการข่มเหงรังแกในโรงเรียน แบบคัดกรองการถูกข่มเหงรังแกในโรงเรียน และแบบคัดกรองผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.21-0.71 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 นอกจากนี้ยังมีการพัฒนามาตรวัดพฤติกรรมการข่มเหงรังแกที่ดัดแปลงมาจากแนวคิดของ Genta, Menesini, Fonzi, Costabile และ Smith⁵ มาใช้ในการวัดความถี่ของการข่มเหงรังแกผู้อื่นในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 แบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ การข่มเหงรังแกผู้อื่นทางด้านร่างกาย 12 ข้อ การข่มเหงรังแกผู้อื่นทางด้านวาจา

12 ข้อ และ การข่มเหงรังแกผู้อื่นทางด้านความสัมพันธ์ 10 ข้อ รวมเป็น 34 ข้อ และได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97 จะเห็นได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่อ้างอิงจากแบบวัดของต่างประเทศที่มีบริบทต่างจากสังคมไทย อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวัดพฤติกรรมได้

ดังนั้นทีมผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบตามกรอบแนวคิดของ เกษตรชัย และหิมา⁴ ที่แบ่งพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแก เป็น 2 ประเภทได้แก่ พฤติกรรมการรังแกด้านวาจา และ ด้านร่างกาย เพื่อระบุองค์ประกอบของพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา และ ทางกาย พร้อมทั้งระบุพฤติกรรมชั่ววัด พฤติกรรมการข่มเหงรังแก ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับบุคลากรในโรงเรียน และ บุคลากรสาธารณสุข สำหรับวางแผนการช่วยเหลือ หรือ ลดพฤติกรรมความรุนแรงในสถานศึกษาซึ่งอาจส่งผลให้เกิดเป็นปัญหาทางภาวะสุขภาพจิตได้ต่อไป

คำถามวิจัย

แบบวัดพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านร่างกาย และ ด้านวาจา ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง และมีจำนวนตัวชี้วัดเท่าไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาและวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา ทีมผู้วิจัย

ใช้กรอบแนวคิดของ เกษตรชัย และหิมา⁴ ที่ระบุพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา เป็นการพูด ตำว่า ตะคอก ชู่ ดุถูก เหน็บแนม ล้อเลียน ด้วยคำพูด ข้อความ หรือรูปภาพ ที่ส่งผลให้ผู้ถูกข่มเหง/รังแกรู้สึก อับอาย เสียหาย โกรธ รู้สึกไม่ดี และความรู้สึกมีคุณค่า ในตนเองลดลง และ 2) พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางร่างกาย เป็นการกระทำทางกายที่มีการออกแรง กระทำของอวัยวะทางกาย เช่น ทบตี เตะ ต่อย ดึง ดบ ชก กระชาก กัด แหย่ ที่ส่งผลให้ผู้ถูกข่มเหง/ รังแก ได้รับบาดเจ็บ ฟกช้ำ มีร่องรอยหรือหลักฐานปรากฏบนร่างกาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive research) เพื่อพัฒนาเครื่องมือ และวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแก ในสถานศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาล จำนวน 6,630 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 415 คน คำนวณโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน ที่ ความคลาดเคลื่อน .05 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) มีผู้ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยจำนวน 370 คน คิดเป็นร้อยละ 89.16

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยทีมผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแก ทางวาจา และ ทางกาย มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และทบทวนงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เพื่อหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแก
2. สร้างข้อรายการคำถามตามพฤติกรรมกรรมการ

ชมแห่งรังแกในสถานศึกษา ได้ข้อคำถาม จำนวน 45 ข้อ แบ่งเป็นทางวาจา 20 ข้อ และ ทางร่างกาย 25 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น

- 5 หมายถึง ถูกกระทำพฤติกรรมนั้นทุกครั้ง
- 4 หมายถึง ถูกกระทำพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ถูกกระทำพฤติกรรมนั้นค่อนข้างบ่อย
- 2 หมายถึง ถูกกระทำพฤติกรรมนั้นนาน ๆ ครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่เคยถูกกระทำพฤติกรรมนั้นเลย
3. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเบื้องต้นโดย

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา อาจารย์พยาบาลด้านเด็กและวัยรุ่น และอาจารย์ฝ่ายแนะแนว เพื่อพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา คำวนทนา ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index: CVI) = 0.93

4. ปรับปรุงแบบวัดตามข้อเสนอแนะได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แบบวัดพฤติกรรมการชมแห่งรังแกทั้งหมดจำนวน 39 ข้อ นำไปตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยนำไปทดสอบกับนักเรียนมัธยมต้นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน คำนวนค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha coefficient) เท่ากับ 0.91

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้นำเสนอโครงร่างผ่านคณะกรรมการจริยธรรมของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ลำปาง หมายเลขรับรองจริยธรรม 002/2562 หลังจากนั้นทำหนังสือชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตเก็บข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงให้ทราบถึงขั้นตอนโดยละเอียดของการวิจัย การรักษาความลับ และจัดเก็บข้อมูลอย่างปลอดภัย สิทธิในการตอบหรือไม่ตอบแบบประเมิน สิทธิในการออกจากการศึกษาโดยไม่ต้องอธิบาย และไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยทำหนังสือราชการไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การดำเนินการ และขออนุญาตทำการศึกษา จัดทำใบขออนุญาตผู้ปกครองให้ครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษาแจกให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ผู้ปกครองเซ็นยินยอม ในการให้นักเรียนทำแบบสอบถาม ก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียน ใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาล และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นที่ 2 แบ่งชั้นเรียน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แบ่งเป็น ชั้นมัธยมปีที่ 1 ถึง 3 หลังจากนั้นสุ่มตัวอย่างใช้สุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยนำรายชื่อนักเรียนมาคัดเลือก จนได้จำนวนตามที่ต้องการ คือ 415 คน **ขั้นที่ 3** แจกแบบวัดพฤติกรรมการชมแห่งรังแกให้นักเรียนที่ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง ตามขั้นตอนของการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ให้ตอบคำถามด้วยตนเองใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำตอบ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 370 ฉบับ มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์องค์ประกอบใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) เลือกวิธีการสกัดปัจจัยโดยองค์ประกอบหลัก (Principal component analysis) หมุนแกนแบบ Orthogonal Rotation ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ส่วนใหญ่ เพศหญิง ร้อยละ 60.8 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 59.7 สุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 91.4 อายุเฉลี่ย เท่ากับ 13.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .95

2. ผลการการพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเล่นเครื่องเล่นสถานศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใน แบบวัดพฤติกรรมการเล่นเครื่องเล่นประกอบด้วย พฤติกรรมการเล่นเครื่องเล่นทางวาจา และพฤติกรรมการเล่นเครื่องเล่นทางร่างกาย มีจำนวนทั้งหมด 39 ข้อ แบ่งเป็นพฤติกรรมการเล่นเครื่องเล่นทางวาจา 18 ข้อ และพฤติกรรมด้านร่างกาย 21 ข้อ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 พฤติกรรมการเล่นเครื่องเล่นทางวาจา

2.1.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อระบุองค์ประกอบร่วมของตัวบ่งชี้การเล่นเครื่องเล่นทางวาจา ผลการทดสอบความเหมาะสมของชุดตัวแปรที่นำมาศึกษาโดยการวิเคราะห์ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy

พบค่า KMO เท่ากับ 0.88 แสดงว่าตัวแปรชุดนี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับดีมาก

2.1.2 ผลการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal component analysis) พบค่าความร่วมกัน (Communality) ของตัวบ่งชี้แต่ละตัวที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ รวมทั้งจำนวน 18 ตัว มีค่าอยู่ระหว่าง 0.38-0.72 เป็นค่าความร่วมกันขนาดปานกลางถึงมากมีแนวโน้มที่น่าจะสามารถเข้าอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งได้

2.1.3 ผลการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax) พบว่าตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมดจำนวน 18 ข้อ สามารถจัดกลุ่มเข้าองค์ประกอบ (Component) ได้จำนวน 4 องค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) เกิน 1.00 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 1.01-6.34 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 5.60-35.23 และ ความแปรปรวนขององค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถอธิบายตัวบ่งชี้ได้ร้อยละ 57.47 (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าไอเกน ร้อยละความแปรปรวนร่วม และ ร้อยละสะสมของความแปรปรวนร่วมในแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวนร่วม	ร้อยละสะสมของความแปรปรวนร่วม
1	6.34	35.23	35.23
2	1.68	9.34	44.58
3	1.31	7.28	51.86
4	1.01	5.60	57.47

2.1.4 ผลการระบุชื่อองค์ประกอบ จากการระบุองค์ประกอบร่วมได้ 4 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบแล้ว สามารถกำหนดชื่อองค์ประกอบของการเล่นเครื่องเล่นทางวาจา ได้ดังนี้
องค์ประกอบที่ 1 การพูดชมเชย
องค์ประกอบที่ 2 การพูดเยาะเย้ย

องค์ประกอบที่ 3 การพูดหยาบคาย
องค์ประกอบที่ 4 การพูดเหยียดหยาม
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แสดงค่าความแปรปรวน ความแปรปรวนร่วม และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ในแต่ละด้าน (ดังรายละเอียดในตารางที่ 2 ถึง 5)

ตารางที่ 2 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา ด้านการพุดข่มขู่

ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ
12. ฉันเคยถูกข่มขู่ไม่ให้เข้าร่วมกลุ่ม	0.78
11. ฉันเคยถูกข่มขู่ห้ามไม่ให้พูดคุยกับเพื่อน	0.72
10. ฉันเคยถูกข่มขู่เอาเงินหรือ สิ่งของ	0.62
9. ฉันเคยถูกข่มขู่ทำร้ายร่างกาย ถ้าหากฉันไม่ทำตามคำสั่ง	0.60
ผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 6.34	ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 35.23
ร้อยละ ของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 35.23	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา ด้านการพุดข่มขู่ มีผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 6.342 ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 35.234 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.597 ถึง 0.780

ตารางที่ 3 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา ด้านการพุดเยาะเย้ย

ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ
13. ฉันเคยถูกพุดเยาะเย้ย ตอกย้ำเมื่อถูกคุณครูตำหนิหรือด่าว่า	.78
14. ฉันเคยถูกพุดซ้ำเติม ตอกย้ำ เมื่อฉันกระทำความผิด	.71
7. ฉันเคยถูกล้อเลียนโดยโพสต์หรือแชร์รูปภาพ ข้อความผ่านทางสื่อออนไลน์	.67
15. ฉันเคยถูกพุดซ้ำเติมเมื่อฉันมีผลการเรียนต่ำหรือได้คะแนนน้อย	.50
8. ฉันเคยถูกพุดล้อเลียนที่ใช้ เสื้อผ้า ของใช้ที่เก๋ ราคาถูก หรือไม่ทันสมัย	.47
19. ฉันเคยถูกนินทาให้เกิดความเสียหายหรืออับอาย	.45
ผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.68	ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 9.34
ร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 44.58	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา ด้านการพุดเยาะเย้ย มีผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.68 ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 9.34 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 6 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.45 ถึง 0.78

ตารางที่ 4 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา ด้านการพูดหยาดคาย

ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ
17. ฉันเคยถูกเรียกโดยใช้สรรพนามแทนด้วยชื่อของสัตว์เช่น ควาย วัว สุนัข เป็นต้น	.81
18. ฉันเคยถูกใช้สรรพนามเรียกฉันด้วยความหยาดคาย	.77
16. ฉันเคยถูกพูดเสียงดัง หรือตะคอกใส่	.66
4. ฉันเคยถูกพูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่	.41
ผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.31	ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 7.28
ร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 51.86	

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบตัวบ่งชี้ พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา ด้านการพูดหยาดคาย มีผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.31 ร้อยละของ ความแปรปรวนเท่ากับ 7.28 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.41 ถึง 0.81

ตารางที่ 5 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา ด้านการพูดเหยียดหยาม

ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ
6. ฉันเคยถูกล้อเลียนฐานะทางการเงินหรือฐานะทางบ้าน เช่น จน	.71
1. ฉันเคยถูกเอาปมด้อยหรือความพิการของร่างกาย มาพูดล้อเลียนให้เขาอับอายหรือ เสียหน้า เช่น หลังค่อม นิ้วสั้น ตาเข พูดไม่ชัด เป็นต้น	.70
5. ฉันเคยถูกล้อเลียนเชื้อชาติ เช่น ลาว เขมร	.64
3. ฉันเคยถูกพูดล้อเลียนที่เกี่ยวกับรูปร่าง ผิวพรรณ เช่น อ้วน เตี้ย ดำ	.49
ผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.01	ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.60
ร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 57.47	

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบตัว บ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางวาจา ด้านการพูด เหยียดหยาม มีผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.01 ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.60 ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ ระหว่าง 0.49 ถึง 0.71

2.2 พฤติกรรมการการข่มเหงรังแกทางร่างกาย
2.2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง สำร็จ เพื่อระบุองค์ประกอบร่วมของตัวบ่งชี้การ ข่มเหงรังแก ทางร่างกาย ผลการทดสอบความเหมาะ สมของชุดตัวแปรที่นำมาศึกษาโดยการวิเคราะห์ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy พบค่า KMO เท่ากับ 0.92 แสดงว่า

ตัวแปรชุดนี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับดีมาก

2.2.2 ผลการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal component analysis) พบค่าความร่วมกัน (Communality) ของตัวบ่งชี้แต่ละตัวที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ รวมทั้งหมดจำนวน 21 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.46-0.69 เป็นค่าความร่วมกันขนาดปานกลางถึงมากมีแนวโน้มที่น่าจะสามารถเข้าอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งได้

2.2.3 ผลการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax) พบว่าตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมดจำนวน 21 ตัวสามารถจัดกลุ่มเข้าองค์ประกอบ (Component) ได้จำนวน 4 องค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) เกิน 1.00 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 1.03–7.78 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 4.89–37.04 และ ความแปรปรวนขององค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถอธิบายตัวบ่งชี้ได้ร้อยละ 53.84 (ดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ค่าไอเกน ร้อยละความแปรปรวนรวม และ ร้อยละสะสมของความแปรปรวนรวมในแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวนรวม	ร้อยละสะสมของความแปรปรวนรวม
1	7.78	37.04	37.04
2	1.43	6.81	43.85
3	1.07	5.10	48.96
4	1.03	4.89	53.84

2.2.4 ผลการระบุชื่อองค์ประกอบ จากการระบุองค์ประกอบรวมได้ 4 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบแล้ว สามารถกำหนดชื่อองค์ประกอบของพฤติกรรมการณ์การเข้มแข็งร่างกาย ได้ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 การละเมิดความเป็นส่วนตัว
- องค์ประกอบที่ 2 การก่อความรำคาญ
- องค์ประกอบที่ 3 การทำให้สูญเสียความเป็นตัวของ

ตัวเอง

องค์ประกอบที่ 4 การทำให้เกิดความหวาดกลัว อับอาย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แสดงค่าความแปรปรวน ความแปรปรวนรวม และ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบ ของตัวบ่งชี้ในแต่ละด้าน (ดังตารางที่ 7 ถึง 10)

ตารางที่ 7 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางร่างกาย ด้านการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ
32. ฉันทเคยถูกเพื่อนแกล้งโดยการหยิก/ข่วน	.73
29. ฉันทเคยถูกเพื่อนแกล้งโดยการตี หรือชกต่อย	.63
30. ฉันทเคยถูกเพื่อนแกล้งโดยการตบหัว	.63
31. ฉันทเคยถูกเพื่อนแกล้งโดยการดึงผม	.61
34. ฉันทเคยถูกเพื่อนแกล้งโดยการดีดหู	.58
33. ฉันทเคยถูกเพื่อนแกล้งโดยการกัด	.57
26. ฉันทเคยถูกเพื่อนนำสิ่งของ/งาน/ของใช้ไปซ่อนหรือทำลาย	.38
ผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 7.78	ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 37.04
ร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 37.04	

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบ
ของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางร่างกาย
ด้านการละเมิดความเป็นส่วนตัว มีผลรวมความ
แปรปรวนเท่ากับ 7.78 ร้อยละของความแปรปรวน
เท่ากับ 37.04 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 7 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมี
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.38 ถึง 0.73

ตารางที่ 8 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางร่างกาย ด้านการก่อความรำคาญ

ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ
23. ฉันทเคยถูกเอาเท้าขวางทางเดินเพื่อให้ฉันทหกล้ม	.81
22. ฉันทเคยถูกเพื่อนตั้งใจเดินชน	.69
20. ฉันทเคยถูกขว้างปาสิ่งของใส่	.59
24. ฉันทเคยถูกเพื่อนแหย่ในขณะที่กำลังตั้งใจเรียน	.55
21. ฉันทเคยถูกดึงเก้าอี้ให้ล้มพลาดจากเก้าอี้	.52
ผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.43	ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 6.81
ร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 43.85	

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบตัว
บ่งชี้ของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทาง
ร่างกาย ด้านการก่อความรำคาญ มีผลรวมความ
แปรปรวนเท่ากับ 1.43 ร้อยละของความแปรปรวน
เท่ากับ 6.81 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมี
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.52 ถึง 0.81

ตารางที่ 9 น้ำหนักองค์ประกอบ ของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางร่างกาย ด้านการทำให้สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง

ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ
39. ฉันเคยถูกเพื่อนลบหรือบดขยี้จากกลุ่มออนไลน์ของชั้นเรียนหรือกลุ่มกิจกรรม	.70
40. ฉันเคยถูกเพื่อนทำท่าทางล้อเลียนบุคลิกหรือท่าทางเฉพาะ	.65
28. ฉันเคยถูกเพื่อนกักขังในห้องเรียน/ห้องน้ำ	.59
35. ฉันเคยถูกเพื่อนแกล้งโดยการบีบคอ	.57
36. ฉันเคยถูกเพื่อนแกล้งทำให้อับอายโดยใช้วัสดุสิ่งของต่างๆติดตามร่างกาย	.44
ผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.07	ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.10
ร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 48.96	

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางร่างกาย ด้านการทำให้สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองมีผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.071 ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.10 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.44 ถึง 0.70

ตารางที่ 10 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางร่างกาย ด้านการทำให้เกิดความหวาดกลัวอับอาย

ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ
27. ฉันเคยถูกเพื่อนเอาสิ่งของที่กลัมาแกล้งให้ตกใจกลัว	.66
38. ฉันเคยถูกเพื่อนลวนลามทางด้านร่างกาย เช่น จับก้น จับนม จับอวัยวะเพศ	.66
25. ฉันเคยถูกเพื่อนดิงทางแกว/เปิดกระโปรง	.58
37. ฉันเคยถูกเพื่อนแย่ง กินขนม/อาหาร	.58
ผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.03	ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 4.89
ร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 53.84	

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบตัวบ่งชี้พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางร่างกาย ด้านการทำให้เกิดความหวาดกลัว อับอาย มีผลรวมความแปรปรวนเท่ากับ 1.03 ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 4.89 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.58 ถึง 0.66

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาและวิเคราะห์องค์ประกอบแบบวัดพฤติกรรมการข่มเหงรังแกในสถานศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งผู้วิจัยนำเสนอประเด็นการอภิปรายที่สำคัญดังนี้

1. พฤติกรรมการชมเชยทางวาจา

ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การพูดชมเชย การพูดเยาะเย้ย การพูดหยาบคาย และการพูดเหยียดหยาม เมื่อพิจารณาจากตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบจะพบว่า เป็นคำพูดส่งผลกระทบต่อความรู้สึกหรือทำให้เกิดความเจ็บปวด หรืออับอาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Langan¹⁴ ที่อธิบายว่าการชมเชยทางวาจาเกิดในสถานการณ์ที่มีการยั่ว เยาะเย้ย ชมเชย และดูถูกกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อื่นเกิดความเจ็บปวด อับอาย หรือประหม่า ทั้งนี้องค์ประกอบของการชมเชยทางวาจาทั้ง 4 ด้านตามผลการวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อิตารัตน์ ปุณณะชัยศิริและคณะ⁷ และ ศุภรดา ชุมพาลีและ ทศนา ทวีคุณ¹⁰ ที่พบว่า รูปแบบของการชมเชยทางวาจาที่พบมากที่สุดในเด็กไทย เป็นการชมเชยทางวาจามากที่สุด โดยใช้คำพูดหยาบคาย ล้อเลียน การตำหนิเหยียดหยามเกี่ยวกับผิวพรรณและเชื้อชาติ และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของนันท์กฤตโรตมนันท์กฤต⁸ ที่ศึกษาการรังแกกันในโรงเรียน 91 เรื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2554 พบว่า พฤติกรรมการรังแกกันด้วยวาจาทางตรงหรือทำให้เด็กรู้สึกอับอาย จะพบมากในทุกกลุ่มทวีป การดูถูก การล้อเลียน และการชมเชย จะพบได้ค่อนข้างมากทั้งวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก สำหรับประเทศที่พัฒนาและให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน เช่นในทวีปยุโรป รูปแบบการรังแกอาจไม่แสดงออกหรือสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา สำหรับประเทศไทยการล้อเลียนเหยียดหยามเชื้อชาติพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ซึ่งอาจจะนำไปสู่ปัญหาสังคมที่เกิดจากการปลุกฝังอคติทางเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ที่แตกต่างจากตนเอง ดังผลการวิจัยของสมบัติ ตาปัญญา¹³ ที่ศึกษาการรังแกกันของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทุกภูมิภาคทั่วประเทศพบว่าการรังแกกันที่พบมากที่สุดคือ การทำร้ายจิตใจด้วยวาจา ล้อเลียนให้อับอายและดูถูกเหยียดหยามเชื้อชาติเผ่าพันธุ์

2. พฤติกรรมการชมเชยทางร่างกาย

ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการละเมิด

ความเป็นส่วนตัว ด้านการก่อความรำคาญ ด้านการทำให้สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และด้านการทำให้เกิดความหวาดกลัว อับอาย เมื่อพิจารณาจากตัวบ่งชี้ของการวิจัยครั้งนี้พบว่า สอดคล้องกับแบบประเมินพฤติกรรมรังแกกันของ Olweus แปลเป็นภาษาไทยโดย สมบัติ ตาปัญญา¹³ ที่ครอบคลุมพฤติกรรมการชมเชยทางร่างกายและร่างกาย โดยด้านร่างกายประกอบด้วยตัวบ่งชี้เกี่ยวกับ ชก ตะ ต่อย การขโมยของ การแย่งของ ซึ่งส่งผลให้ผู้ถูกรังแกเกิดความกลัว โกรธ หรือไม่พอใจ นอกจากนี้ยังพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของนันท์กฤตโรตมนันท์กฤต⁸ ที่กล่าวว่าลักษณะการชมเชยทางร่างกาย แสดงออกทางตรงหรือทางอ้อม พบว่ามีความถี่เป็นอันดับสอง รองจากลักษณะการรังแกกันทางวาจาที่พบได้มากที่สุด โดยการชมเชยทางร่างกายเป็นการแสดงถึงการกระทำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งกาย วาจา และ จิตใจ โดยการบังคับขู่เข็ญ คุกคาม ทุบตี จำกัดกีดกันเสรีภาพ ทำให้ผู้อื่นไม่พอใจหรือเจ็บปวดทางกาย อารมณ์ จิตใจทั้งที่เจตนา และไม่เจตนา สอดคล้องกับเกษตรชัย และทีม² ที่ได้ให้ข้อสรุปไว้ว่าพฤติกรรมการชมเชยทางร่างกาย ส่งผลทำให้ผู้ถูกรังแก เกิดความสูญเสียความเป็นตัวเอง เช่นการที่เพื่อนไม่ชวนเล่น ชวนทำกิจกรรมหรือไม่ยอมให้เข้ากลุ่มการที่เพื่อนลบหรือบดบังออกจากกลุ่มออนไลน์ของชั้นเรียนหรือกลุ่มกิจกรรม การถูกทำทางหรือ ล้อเลียนบุคลิกหรือท่าทางเฉพาะ หรือการถูกแกล้งให้อับอายโดยใช้วัสดุสิ่งของต่าง ๆ ติดตามร่างกาย รวมไปถึงการถูกกักขังในห้องเรียน/ห้องน้ำ หรือการถูกแกล้งโดยการบีบคอ ล้วนทำให้บุคคลรู้สึกเจ็บปวด คิดว่าตนเองไม่ดี ทำให้เพื่อนๆ ไม่ยอมรับ หรือ กลั่นแกล้งจนเกิดทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองในตนเองลดลง และ สูญเสียความเป็นตัวเองในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กอร์บุญญ ภาวะกุล และ ปราโมทย์ สุทธิชัย¹ ที่พบว่า พฤติกรรมชมเชยทางร่างกายที่พบบ่อยในเด็กไทย ได้แก่ การทำร้ายทุบตี ตะแคง ขว้างปา บังคับขู่เข็ญ ซึ่งพบว่าพฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นในเด็กมัธยมศึกษาตอนต้นและลดลงเมื่อเข้าสู่มัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ ครูที่รับผิดชอบในการดูแลนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรนำเครื่องมือประเมินไปใช้หรือแนะนำให้นักเรียนใช้ในการประเมินตนเองเพื่อระบุระดับและความเสี่ยงต่อการถูกข่มเหงรังแก และนำผลการที่ได้ไปเป็นแนวทางการในการจัดกิจกรรมป้องกัน หรือ แก้ไขปัญหาการข่มเหงรังแกในสถานศึกษา
2. แบบวัดพฤติกรรมกรรข่มเหงรังแกในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถใช้ประเมินตนเอง เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกข่มเหงรังแกจากบุคคลอื่น

การทำวิจัยต่อไป

1. ควรพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมกรรข่มเหงรังแกในระดับประถมศึกษาเพื่อให้เกิดให้มีความครอบคลุม และความต่อเนื่อง
2. ควรมีการพัฒนาโปรแกรม ป้องกัน หรือ แก้ไขปัญหาพฤติกรรมกรรข่มเหงรังแกในสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการลดผลกระทบจากพฤติกรรมกรรข่มเหงรังแก
3. ควรมีการนำแบบวัดไปใช้กับเด็กมัธยมในหลากหลายกลุ่มหรือพื้นที่ที่แตกต่างกันเพื่อหาคุณภาพหรือความเชื่อมั่นของแบบวัด

เอกสารอ้างอิง

1. กรอบบุญ ภาวะกุลและปราโมทย์ สุคนิษฐ์. การศึกษาพฤติกรรมรังแกข่มขู่กับระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตน เองในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งกรุงเทพมหานคร. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 2554; 56: 35-4.
2. เกษตรชัย และหิมา. พฤติกรรมกรรรังแกกันของนักเรียน. วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์. 2554;32:158-66.
3. เกษตรชัย และหิมา และ อุทิศ สังขรัตน์. การพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์; 2554.
4. เกษตรชัย และหิมา. สภาพปัญหาการคัดกรองและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา. วารสารปาริชาติ. 2560; 30: 169-92.
5. กัลยากร คุณเจริญ และ ประไพพรรณ ภูมิวิมลสาร. ความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัว ความร่วมรู้สึกและ บรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมกรรข่มเหงรังแกผู้อื่นในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. วารสารสมาคมส่งเสริมการวิจัย. 2554; 3: 7-19
6. ชุตินาถ ศักรินทร์กุล และ อลิสา วัชรสินธุ์. ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัย ด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 2557; 59: 221-30.
7. อิตารัตน์ ปุณณะชัยศิริ, สิริรัตนา ปัญญาภาส และ วิฑูรี แก้วพรสวรรค์. กลยุทธ์ในการ แก้ไขปัญหาการถูกรังแกของเด็กนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 2558; 60(4): 275-86.
8. นันทกฤต โรตมนันทกฤต. พฤติกรรมกรรสื่อสารข้ามวัฒนธรรมกับการข่มเหงรังแกในสถานศึกษา. ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2556.

9. พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ วิไลลักษณ์ ลังกา กัมปะนาท บริบูรณ์ และครรชิต แสนอุบล. การพัฒนารูปแบบการป้องกันการข่มเหงรังแกในโรงเรียน. *Veridian E-Journal*, Silpakorn University. 2561; 11(1): 1906-3431
10. ศุภรดา ชุมพาลี และ ทศนา ทวีคุณ. พฤติกรรมรังแกกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง ประเทศไทย. *วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต*, 2562; 33(3): 128-48
11. ศุภรัตน์ เอกอัครวิน และ จอมสุรางค์ โพธิ์สัตย์. ความชุกของประสบการณ์รังแกและโรควิตกกังวลในนักเรียนไทย. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย*. 2560; 25(2): 69-106.
12. สกล วรเจริญศรี. การข่มเหงรังแก. *สารานุกรมศึกษา(Encyclopedia of Education)* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2559; 51: 13-20.
13. สมบัติ ตาปัญญา. รายงานการสำรวจปัญหาการรังแกกันของนักเรียน. เชียงใหม่: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2549.
14. Langan Pual. *Bullying in Schools: What you need to know*. New Jersey: Townsend Press Inc.; 2011.
15. Strout, T.D., Vessey, J.A., Difazio, R.L., Ludlow, L.H. The Child Adolescent Bullying Scale (CABS): Psychometric evaluation of a new measure. *Research in Nursing and Health*. 2018; 41: 1-13.